

ÖZET

Sinema daha ilk günlerinde, yaşanan dünyanın içinden görüntüleriyle izleyenleri büyülemiştir. Onun bu tanıklığı, ileride giderek büyüyen bir sinema türünün de başlangıcı olarak sayılmaktadır. Bu tür de belgesel sinemadan başkası değildir. Belgesel sinema en dolaysız biçimiyle 'gerçekliğe yaratıcı bir yaklaşım' olarak tanımlanabilir.

Onun bu yaklaşımı aynı zamanda belgesel sinemanın en önemli sorunsalını oluşturmaktadır. Gerçekçilik, belgesel sinema içerisinde bir akım değil, onun varoluş nedenidir. Hiçbir sinema türünde belgesel sinemada olduğu kadar gerçekliğe bağlılık bir yöntem olarak yer almamaktadır.

Belgesel sinemanın bu yaklaşım biçimi, sinema sanatının senaryo, sahneye koyma, oyunculuk, dekor, kostüm, ışık gibi estetik özelliklerinin ya tamamının ya da bir kısmının dışarıda bırakıldığı bir yöntemi de beraberinde getirmektedir. Kurmaca sinemada da gerçekçi filmlerle karşılaşmaktayız ancak bu, karmaşık sinema yapısı içerisinde belgesel özelliklerin kullanıldığı özel bir durumdur. Belgesel sinemanın gerçekçilik anlayışı, kurmaca sinema ile aralarındaki en önemli farklılığı oluşturmaktadır.

Ülkemizde de sinema, bir belge filmi ile başlamakta ve daha sonra bu yeni sanata ilgi duyan insanların katkılarıyla gelişmesi sağlanmaktaydı. O günlerden bu güne Türk Sineması yapısal sıkıntılar içinde olmuştur. Bunun sonucunda da dönem dönem sinemamız sorunlar yaşamıştır. Belgesel sinema açısından durum çok da farklı değildir.

Türk Sinemasında gerçekçilik, hiçbir dönem bir akım olarak yer almamakta, yalnızca gerçekçi bazı filmlerden söz edilebilmektedir. Bununla birlikte bireysel çabalarla ayakta kalmaya çalışan belgesel sinema ise, izleyiciye yaşanan dünyanın bir kesitini sunma yolunda örnekler vermeyi amaçlamaktadır. Belgesel filmlerin önemli sorunlarından biri olan izleyici ile buluşmak, artan festivaller ve televizyon kuruluşlarının desteğiyle çözülmeye çalışılmaktadır. Böylece belgesel yapımların sayılarında ve niteliklerinde de 'görece' bir artıştan söz edilebilmektedir. Benzeri çabaların artması ülkemiz belgesel sineması açısından umut verici bir durumdur.